

LBRIS

We know
books

Dumitru Popescu

**SOLEMNITATEA
DESPĂRȚIRILOR**

Roman

*Ediția a doua
revăzută de autor*

Hoffman

PROLOG

Naratorul i-a cunoscut pe amândoi, de tineri. Întâi pe ea. La recomandarea Conservatorului, a invitat-o la serata săptămânală – un fel de cenaclu amestecat cu spectacol artistic și urmat de „minibal”. Ceruse o interpretă de muzică „ușoară-grea”, dacă se poate înțelege ceva prin acest termen, și ea, încă studentă, a fost găsită corespunzătoare. În prima parte a serii, a interpretat două piese în genul dorit de ei. Prestația le-a plăcut, fără a-i entuziasma cine știe ce. Arăta încă stângăcie și oarecare incoerență, ceva specific începătorului, dar cucerea prin vocea grea, ușor bărbătească, pretabilă autenticelor accente dramatice.

După terminarea programului – muzică, recitări, câteva pastile umoristice, o scurtă dizertație muzicologică – a fost introdusă orchestra de divertisment. Cineva i-a șoptit că ar fi cazul să o invite la dans pe studenta de la Conservator și s-a conformat. Domnișoara s-a arătat măgulită, de acum manifestându-se fără nicio timiditate. Nu mai deslușea în atitudinea ei nesiguranță, dimpotrivă, de la primii pași și-a impus o anumită fermitate. Aceasta nu ținea de vreo subapreciere a partenerului, ci de energie. Iată, sunt mai bine de două decenii de atunci, și impresia lăsată de

acest contact cu Sandra Vornicescu rămâne vie în memoria sa. O asemuia cu sânzienele din poveste. Era viguroasă, cu o carnație tare, cumva de pădureancă. Atingerea palmelor era diafană, dar la cea mai mică încordare transmitea forță. Parcă își ascundea fața, întorcând-o mereu în direcție inversă, aplecând-o ori ridicând-o către tavan. Cu toate acestea, ovalul chipului îi e și acum clar, ca și sprâncenele încondate, consonând cu ochii grei, alunecoși, ca niște mici vietății negre. A mai venit la serate o dată sau de două ori, dar după un timp a regăsit-o în plutonul noilor talente.

Pe el, pe Neculai Panaite, l-a cunoscut, la vreun an distanță, în calitate de „organizator”. Se pregătea participarea, cu o delegație cultural-artistică, la Festivalul mondial al tineretului, programat într-o țară nordică. La repetiția generală s-a solicitat și părerea presei. În această calitate, și-a exprimat opinia că programul abuzează de folclor, dând impresia că toată cultura noastră se reduce la „țărănisme” (costume naționale, tarafuri, cântece populare, hore, poezii pășuniste etc.). Autoritatea tutelară a subscriș imediat la această observație și a cerut corectarea repertoriului. Printre interpretii de cântece populare se afla și Sandra Vornicescu. Ea cădea sub incidența noii orientări, fiind pasibilă de a fi scoasă din program, dar organizatorul ansamblului a apărut-o cu inversunare. Până la urmă s-a hotărât schimbarea pieselor interpretate de față, cu șlagăre ale unor compozitori contemporani. A aflat că „organizatorul” era proaspăt absolvent al Politehnicii, lucrând temporar la organizația de tineret.

Acest Neculai Panaite se arăta foarte devotat cântăreței. Aveai impresia ciudată că și semănau întrucâtva, mai ales datorită aspectului mătăhălos al bărbatului. Avea umeri

largi, spate lat, șolduri late, brațe lungi cu labe mari ca de urs și un cap voluminos. Părul lăsa dezgolită o parte din frunte, punând în evidență ochii gălbui.

După vreo doi ani, a aflat că Sandra Vornicescu s-a căsătorit cu „matahala”, intrată în profesie și progresând vertiginos. La rândul ei, Sandra devenea cunoscută ca interpretă fruntașă de muzică populară. Ipoteza că cei doi semănau, ca urmare a proporțiilor fizice ale bărbatului și aerului ei de pădureancă, nu prea stătea în picioare. Cu atât mai mult cu cât între ei ceva contrasta frapant, fără a se putea defini ce anume. Atenția pe care le-a acordat-o de-a lungul timpului se datorează sociabilității celor doi, unui anumit lipici de ființe empatică, firilor deschise, dar și aceluși enigmatic contrast ce părea că marchează cuplul.

La un moment dat, presupusa enigmă a început să-l intrigue, intuind cumva că în acești oameni se cuibăresc personaje de roman. Din aceasta a rezultat cartea de față, în care nici nu s-a mai oboșit să schimbe numele protagoniștilor, părându-i-se că ale lor sunt predestinate literar. Firește, scriitura a derapat spre fantezie, așa cum se întâmplă întotdeauna când povestim ce-am văzut, ce-am auzit sau ce-am trăit. Repovestită, viața capătă aura fanteziei, iar fantezia scrisă concurează cu viața adevărată.

CAPITOLUL I

Cantonamentul rezervat delegației în țara nordică, unde se ținea festivalul, era un fel de camping, dar cochet, cu bungalouri situate în pădure, la marginea unei ape. Ziua, delegații erau ocupați în oraș, dând spectacole la teatre de vară, iar seara, după cină, „organizatorul” prevăzuse câteva ore de distracție, când toată lumea dansa, cu o fervoare nu de oameni oboseți după un program lung și greu, ci de tineri avizi să-și trăiască și propria viață. Se dansa în ritmurile dezlănțuite ale orchestrei de muzică ușoară, după care se făcea promenadă în pădure. Nu în grupuri, desigur, ci în perechi constituite ad-hoc. Câțiva presupuneau, în șușoteli discrete firește, că organizatorul, recte Neculai Panaite, inventase programul de seară, prelungit cu acea promenadă, de dragul Sandrei Vornicescu. Toată lumea observa puternica atracție dintre cei doi. Panaite pur și simplu o monopolizase pe cântăreață. Mai puteau beneficia și alții de grațiile ei coregrafice doar când organizatorul era presant solicitat de îndatoririle oficiale. Altfel nu exista nicio șansă de a rupe această pereche, deși mulți și-ar fi dorit.

Într-adevăr, Panaite se îndrăgostise lulea. Îl fascina vocea Alexandrei Vornicescu, pedalele sonore adânci pătrunzând într-o întunecime caldă, dureros sentimentală. Ajunsesese să-l obsedeze. Din când în când, se trezea cu fragmente din cântecele ei derulându-i-se în cap, ca dintr-un un disc cu propulsie proprie. Un cântec al ei se termina cu vorbele „insuportabila durere” și se trezea repetându-le la nesfârșit. Vocea Sandrei nu era pur și simplu sunet, ci și un cifru prin care i se transmiteau mesaje grave, torturante. Îl tulburau, de asemenea, impulsurile venite din palmele femeii. Acestea rezistau eroic presiunii labelor lui mari, ca de urs. Dacă ar fi fost mai firavă și mai spăimoasă, în acest caz mai complexată de propria-i slăbiciune și de puterea lui, Panaite n-ar fi știut să se poarte. Așa o simțea ca făcând parte din lumea lui ursească. În același timp, ochii negri, languroși, ai tinerei femei îl încântau prin ceea ce el numea „dulceață infantilă”, și în care credea că citește un anume temperament. De fapt, o combinație între candoare și un har teluric, moștenit de la legendara Geia.

Cântăreața fusese atrasă, la rândul-i, din prima clipă, de imaginea anatomică a celui căruia i se încredințase formația pentru festival. Nu știa de ce înfățișarea lui îi sugera măreția blândă a elefantului – animalul dispus să-și întrebunțeze forța nimicitoare în slujba pigmeului cocoțat pe ceafa sa. Poate că fără să-și dea seama, admirația și atașamentul pentru această statură îi veneau de undeva din mediul familial, din albumul de acasă, cu fotografii vechi, immortalizând unchi, bunici, străbunici pe care, în copilărie, îi asemuia cu giganții mitologici. Aparatul ei de evaluare fusese până la urmă influențat de o anumită artă a lui Panaite de a cultiva omul. Nu mai cunoscuse pe cineva – avea în vedere în primul rând bărbații – atât de dedicat persoanei pe care punea

ochii. Lăuda, dar nu la modul ditirambic (ce trezește îndoială asupra seriozității, ba și bănuiala că ascunde sarcasm), ci exprimând cumva o convingere sedimentată. Când admira talentul ei, o făcea de parcă exprima o opinie de mult consacrată. Când comenta un gest al ei, ce poate îl emoționase, nu-l aprecia ca pe ceva singular, ci-l lega de ansamblul virtuților Sandrei. Un observator neinteresat de Sandra Vornicescu ar fi gândit, poate, că Panaite este slugarnic sau, și mai rău, escroc sentimental. Dar el nu voia s-o seducă, ci s-o convingă de adevărul spuselor sale.

Cât a durat festivalul, Neculai și Alexandra au petrecut majoritatea timpului liber împreună. Umblau prin pădurea nu prea tânără, totuși fragedă, încărcată de o indefinibilă mireasmă în care se amestecau seva vegetală, răsuflarea pământului, emanațiile apei aflate nu departe. Trupurile li se atingeau și se lipeau în timp ce pășeau prin glodurile solului sălbatic, în lumina puțină a stelelor, transmițându-și mesaje obscure, provocându-și mici șocuri bioelectrice. Când se așezau pe o bancă, fiziologia lor frisona în așteptarea nerăbdătoare a unui declanșator al senzațiilor. Intuiau în natură un freamăt profund, dominator, în care toate tindeau să se contopească, și unde nu exista împotrivire. O horă impetuoasă ce-i chema și pe ei, găsindu-i gata să i se integreze. Cerea o gură flămândă în trupurile lor. Se încleștau, simțindu-și carnea vorace, stăpânită de nevoia dăruirii și, totodată, a primirii. Veșmintele îi incomodau și mâinile le îndepărtau cât puteau, căutând căldura lăuntrică. Degetele foarte abile găseau epicentrele fierbinți ale cutremurului senzorial, pe care și le apropiiau, punându-le în contact.

Se aveau cu o patimă frustră, alimentată de ciocotul spațiului înconjurător din care făceau parte integrantă. Nu era erotismul conștient, programatic, elaborat cerebral, ci o

dezlănțuire oarbă, tiranică și cotropitoare a naturii umane, stăpână acum pe ei exclusivist. Principiul masculin și principiul feminin se supuneau impulsului irezistibil al regnurilor vii, invincibilei voințe a materiei organice de a-și asigura plenitudinea și continuitatea.

Deși găsiseră această cale a descătușării, Sandra și-ar fi dorit să petreacă o noapte cu „organizatorul” în pat. Dar în capul lui Panaite persista respectul dogmei, al purității „ideii”, pe care nu îndrăznea să le încalce. Acest aspect al personalității bărbatului, Sandra îl intuia, dar considera că nu este încă timpul pentru a-l ataca deschis.

*

Sejurul în pădurile din nord se încheiase. Aveau să plece, la fel cum veniseră, cu trenul, drumul până acasă durând, cu întreruperile și transbordările de rigoare, câteva zile. Cântăreața însă, ca urmare a unui apel urgent din București, trebuia să se urce în primul avion cu destinația Italia. Organizația de turnee îi comunicase că spectacolul din țara străină, la care și ea avea o partitură, fusese devansat. Nici nu-i mai rămânea timp să treacă prin țară, cursa „Alitalia” avea să o debarce la Milano, unde folcloriștii români urmau să dea spectacol. Înțelegând rațiunea lucrurilor, Panaite n-a făcut nicio obiecție, și-a lăsat treburile și a condus-o la aeroport. Lucrurile decurgând și acolo în mare grabă, nu le-a mai rămas decât să se îmbrățișeze cu o tristețe neputincioasă. La aceasta s-a redus toată solemnitatea primei lor despărțiri.

Panaite a urmărit Jumbogetul până când acesta a ieșit din orizontul aeroportului și s-a făcut nevăzut. Cu o neobișnuită îngreunare a întregii făpturi – ca și când în loc să-l

golească, plecarea femeii îl umplea de plumb – se așeză pe o banchetă. Simțea că dacă ar pleca imediat, ar pierde bagajul sentimental adunat în ultimele zile. Zăbovea în aeroport, cu panorama zborurilor urmărită prin glasvandul mării săli de așteptare, având impresia că mai păstrează o legătură cu Sandra, oricât de eterică. Ea se afla, desigur, în înaltul cerului, dar puteau comunica prin spațiul nemărginit, unde gândurile circulă în virtutea nelimitatei permisibilități a cosmosului.

I se părea că idila cu Sandra ține de un compartiment ireal al vieții sale, ca visele, ca fanteziile din orele de meditație. Fusese fără asemănare cu ce mai trăise altădată pe acest plan. Cântăreața era frumoasă, dar asemenea femeii mai cunoscuse și era convins că ar putea oricând să-și apropie alta. Extraordinară i se părea la Sandra combinația venind din ambele direcții – fizică și metafizică. Ascundea o personalitate complexă, cu o feminitate puternică. Puternică și totuși gracilă i se părea, fluidă mai exact, strecurându-ți-se acaparator în suflet, în imaginație. Judecând efectul intrării Sandrei în viața lui, i se părea că îl umple de muzică – o simfonie încărcată de note grele și note suave. Conținea, de asemenea, întrebări încălcite și răspunsuri limpezi, fulgerătoare, precum revelațiile. Sandra îi stărnise o foame existențială acută. De aceasta avusese nevoie și nu știuse, antenele sale neajungând până la aspirație. Știa că toate aceste puternice semnale, încă tulburi în cugetul său, vor trebui clasificate și definite. Ceva deloc simplu, dar fără de care nu se putea ridica la înălțimea acestei iubiri.

Înconjurat de vuietul de fond și de imaginile mișcătoare ale sălii de așteptare, îi simțea încă prezența. A ei și a fragmentelor din plimbările nocturne. Era încă asaltat de

valuri senzoriale, ca și de bucurie, tristețe, fericire și teamă. O avea cu adevărat pe Sandra? Era ceva trainic sau doar o răbufnire de vânt? Trăia o realitate certă sau se scâldea în vedenii? Realul corespundea dimensiunilor gândirii sau era produsul unor distorsiuni de imaginație? Incertitudini! Și nu de forme, ci de esențe! Suferea că nu poate verifica pe loc, și că nu o făcuse până atunci. Îl măcina așteptarea revenirii ei. Neliniște, dubiu, speranță, îndoială!

În drum spre cantonament, unde-l aștepta atâta treabă, îl săgetă întrebarea: de ce s-a atașat Sandra de el? De ce s-a antrenat în această relație pasională? Primul gând, neelaborat, venit dinafară, dintr-un centru impersonal, poate chiar ostil, fu acela că determinantă în afectivitatea Sandrei ar fi condiția lui actuală de așa-zis șef. Dar poate cântări atât de greu acest factor pentru o femeie ca Sandra? Până la a-i fabrica o revărsare de autentică ferveare erotică? În acest caz, nu ar fi vorba decât de ceva efemer. Prin urmare, neliniștea ce-l încerca ar fi justificată. Poate plecarea grăbită, de altfel perfect motivată, a fost finalul basmului. Dacă preocuparea cântăreței pentru captarea „șefului” ar fi o variantă, ce altă ipoteză ar mai fi de luat în considerație? „Farmecele” lui? Se trezi râzând sardonice, deși nu-și pusese niciodată la îndoială calitățile de Don Juan. Se știa abil. Avea persuasiune, căldură, tandrețe – și reușea să le pună în orice gest, cuvânt sau ton. Nu-și putea identifica, la un examen oricât de sever, falseturi în retorica dragostei. Se gândea și că e vorba de o sinteză, de o împletire subtilă a interesului socio-material, ca să-i zicem așa, cu cel subiectiv. Situație în care idila ar mai avea perspective. Pe asta era hotărât să mizeze.

CAPITOLUL 2

— Sandra! se auzi strigată, și o mână i se încleștă pe brațul gol, oprind-o din mers.

— Aaa, tu? se dezmetici aceasta din mica sperietură. Pentru o clipă, crezuse că cineva o agresează. Nu se mai văzuse cu persoana respectivă de la festival, adică de mai bine de doi ani.

— Eu! Și felițată-mă, Sandra! Am luat și eu licența. Știi cum sunt acum? Parcă zbor, nu mai merg pe picioare. Sandra o îmbrățișă și o sărută pe obraji. Fosta colegă rămăsese cu doi ani în urmă la licență. Trăise și Sandra, la timpul respectiv, senzația aceasta de zbor. Ea își dăduse licența după întoarcerea de la festival și din Italia. Apoi urmaseră toate celelalte, în avalanșă...

— Dar trebuie să te felițit și eu, nu? Te-ai măritat! Și întrucât Sandra încuviință printr-un răs aprobativ, fosta colegă o luă în brațe. Sandra se înveseli de-a binelea și propuse să bea o limonadă la cafenea.

— Tu ce intenții ai? o întrebă după ce se așezară pe terasă.

— Eu n-am găsit ce-mi trebuie. Când voi găsi, dragă, nu voi șovăi nicio clipă. Dar spune-mi, cum e? Așa, cu pi-